

VLINDERS ABTSWOUDSE BOS 2017

karmozijnrood weeskind

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland

Inhoudsopgave	pagina
1. Inleiding	3
2. Samenvatting	3
3. Methoden	4
4. Resultaten dagvlinders (vlinderbiotoop)	4
5. Resultaten nachtvlinders (macro)	6
6. Resultaten nachtvlinders (micro)	8
7. Opmerkingen dag en nachtvlinders seizoen 2017	11
8. Aanbevelingen beheer	12
9. Resultaten dagvlinders (vlinder route)	12
10. Jaarlijsten dagvlinders	14
11. Jaarlijst nachtvlinders (macro)	15
12. Jaarlijst nachtvlinders (micro)	19

Verantwoording

Monitor/dataverwerking: Leo Poot/Marian Barendtzen

Foto's : Leo Poot/Jan Scheffers

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2018

Referentie: Dag en nachtvlinders Abtswoudse bos (vlinderbiotoop/route) 2017,
KNNV afdeling Delfland, 2018

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1. Inleiding

In dit verslag zijn de data van het monitoren van dag en nachtvlinders (macro en micro) in de vlinderbiotoop, gelegen in het Abtswoudse bos midden, (x85-y443, km hok 37-26-21/31) verwerkt en weergegeven uit seizoen 2017. Tevens werden microvlinders die op het laken verschenen geteld en gefotografeerd of gevangen voor determinatie. Er werd dit seizoen niet gezocht op blad minerende soorten in het najaar.

De vlinderbiotoop is verdeeld in 17 sectoren met wisselend biotoop variërend in lengtes van 50-200 meter. In seizoen 2017 werd de vlinderbiotoop 11 (dagvlinders) en 14 (nachtvlinders) keer gemonitord.

Ook worden in dit verslag de resultaten van de vlinder route Abtswoudse Bos (midden) weergegeven. Deze vlinderroute bestaat uit 17 trajectdelen met wisselend biotoop. De route werd in 2017 zes maal gemonitord, door omstandigheden is dat minder dan in voorgaande seizoenen waardoor de data (statistisch) niet met vorige seizoenen kan worden vergeleken.

2. Samenvatting

Er werden 692 dagvlinders uit 17 soorten op naam gebracht in de vlinderbiotoop. Uit de vlinder route waren dat er 188 uit 16 soorten. De opmars van het oranjetipje lijkt zich te continueren. Aan te bevelen is het maai-beheer in sommige sectoren aan te passen ten behoeve van deze soort. Zorgelijk is het lage aantal *Lasiommata megera* (argusvlinder). Ook de recreatiedruk in de vorm van hondenuitlaat services en wedstrijden met jachthonden zijn van negatieve invloed op de populaties. Het ontbreken van vooral nectar leverende flora is debet aan het ontbreken van vooral de *Lycaenidae*. Ook het ontbreken van *Coenonympha pamphilus* (hooibeestje) is een raadsel, waarschijnlijk is het ontbreken van populaties in de nabijheid hier debet aan. Een probleem is het achterstallig onderhoud, de in 2012 aangeplante waardplanten worden verdrongen door opslag van es en eik en verruiging in het algemeen.

Van de nachtvlinders (macro) werden 1298 vlinders uit 165 soorten gedetermineerd. Er konden 12 nog niet eerder gedetermineerde soorten aan de locatie worden toegevoegd waarvan 3 vrij zeldzame, *Apamea sublustris*, *Chilodes maritima* en *Selenia lunularia*. Uit statistiek blijkt dat het overgrote merendeel van de soorten minder voor komt dan in vergelijkbare landschapstypen in Nederland. Wel worden elk seizoen voor de locatie nieuwe soorten gevonden waardoor het zaak is het vlindervriendelijk beheer te continueren. De soortenlijst van deze locatie telt nu 270 soorten.

Van de (micro) nachtvlinders werden 746 vlinders uit 72 soorten gedetermineerd. Er werden 17 nog niet eerder gevonden soorten in deze locatie gedetermineerd waarvan 4 zeldzame, *Ancyliis dimunitana* en *geminana*, *Ethmia terminella* en *Argyresthia pygmaeella*. Ook werd de zeer zeldzame *Nascia ciliaris* weer aangetroffen.

poppen klein koolwitje

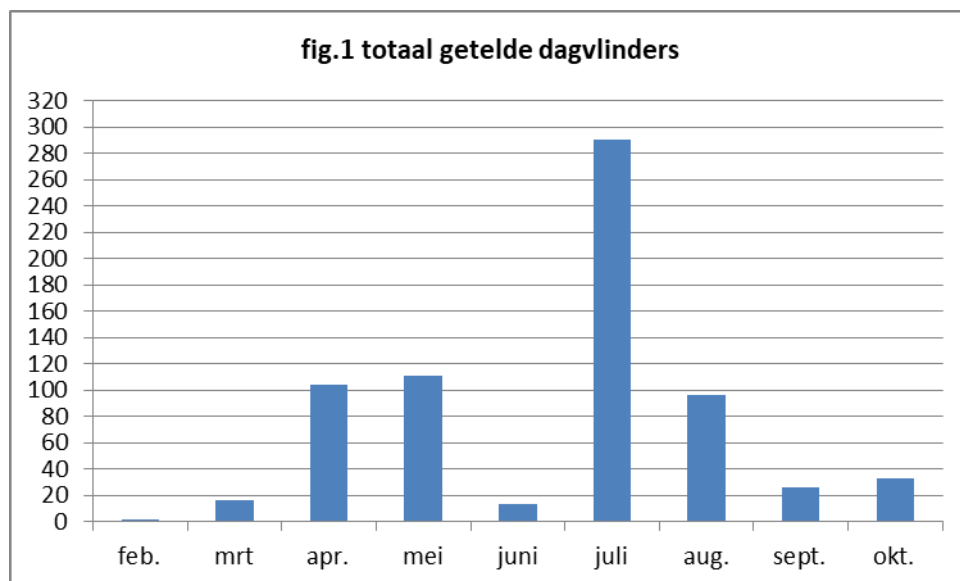
3. Methoden

Het monitoren van dagvlinders werd gedaan volgens de standaard monitoring voor dagvlinders, hierbij worden in een denkbeeldige kooi van 5x5x5 meter alle vlinders geteld met vermelding van de soort. Incidenteel worden vlinders gevangen voor determinatie in geval van soorttwijfel en direct weer vrijgelaten. De intentie is om minstens 2 keer per maand in het seizoen bij zonnig weer en wind minder dan 4 Beaufort, te tellen. De monitoring route is verdeeld in 17 sectoren variërend van 50-200 meter met wisselend biotoop grassen/ bomen/ struiken /riet/ kruidachtigen/ ruigtes enz.). In dit gebied wordt in overleg met GZH door "Vockestaert" een op vlinders afgestemd maairegime gevoerd.

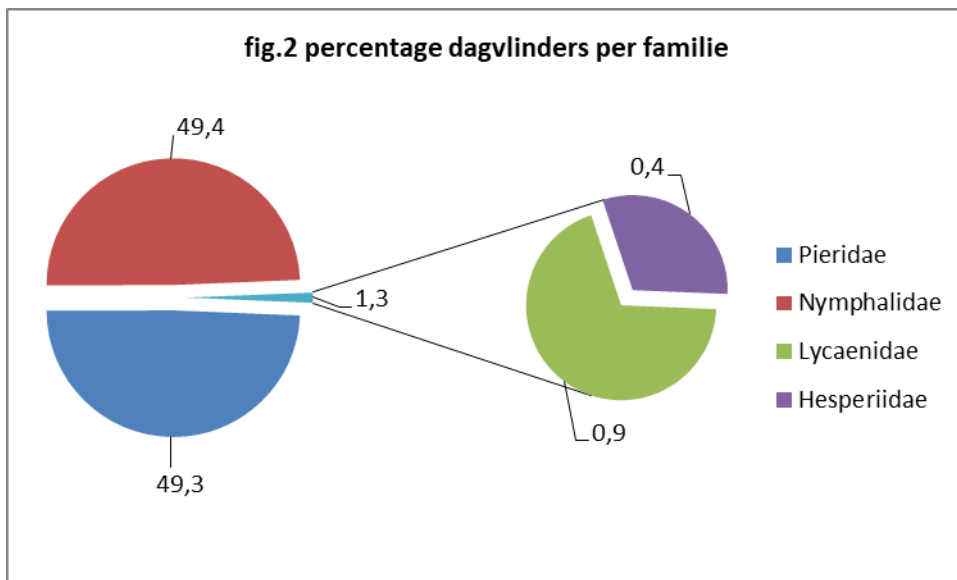
Met uitzondering van de maanden januari en februari, november en december werd de locatie één of twee keren bezocht waarbij met een lichtval (laken en lampen) vlinders werden gelokt. Tevens werden een veertigtal bomen/paaltjes/objecten met een lokstof (stroopmengsel) bestreken om vlinders te lokken welke normaliter niet of minder vaak op licht afkomen. Deze smeerplekken werden twee maal per avond/nacht bekeken, de gespotte vlinders werden met de aantekening "op smeer" genoteerd. In eerder genoemde maanden werd er alleen met lokstof gewerkt. Alle vlinders werden gedetermineerd en het aantal genoteerd, vlinders die moeilijk op naam konden worden gebracht werden gefotografeerd of gevangen voor determinatie thuis. De volgende dag werden de gevangen imago's op dezelfde locatie weer vrijgelaten. Bij soorttwijfel betreffende de microlepidoptera werd gebruik gemaakt van de expertise van J. Scheffers (ervaren microlepidopterist). Gemonitord werd bij geschikte weersomstandigheden, wind minder dan 5 Beaufort, temperatuur boven de 5°C en geen neerslag of nevel.

4.Resultaten dagvlinders (vlinderbiotoop)

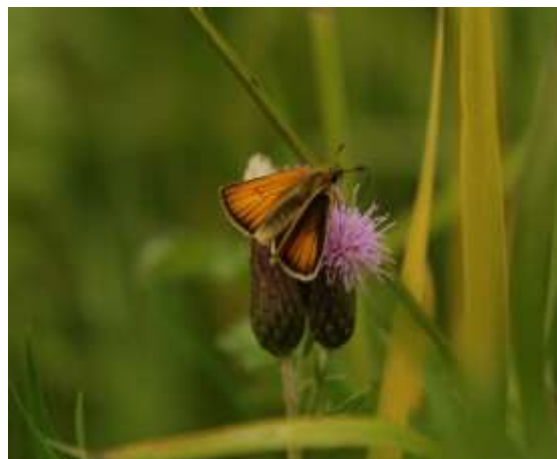
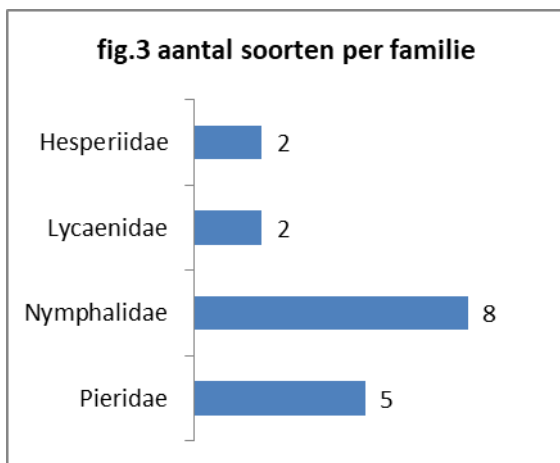
In seizoen 2017 werden 692 dagvlinders op naam gebracht (index 62,9). In februari werden er al dagvlinders gezien o.a. dagpauwoog en klein koolwitje, juni was door weersomstandigheden een zeer slechte vliegmaand, fig.1.

Dit seizoen deden de aantallen tussen de families Pieridae en Nymphalidae niet voor elkaar onder, de oorzaak hiervan is dat de Satyrinae tegenwoordig tot de Nymphalidae behoren zodat deze familie meer soorten bevat. De meest voorkomende vlinder is nog steeds het klein koolwitje, de oranjetip is eindelijk aan een opmars bezig in deze locatie. Bij de Nymphalidae was de dagpauwoog een lijstaanvoerder gevolgd door het bont zandoogje, de argusvlinder en kleine vos hebben het moeilijk in deze locatie. De aantallen uit de families Lycaenidae en Hesperidae zijn structureel zeer laag. fig.2.

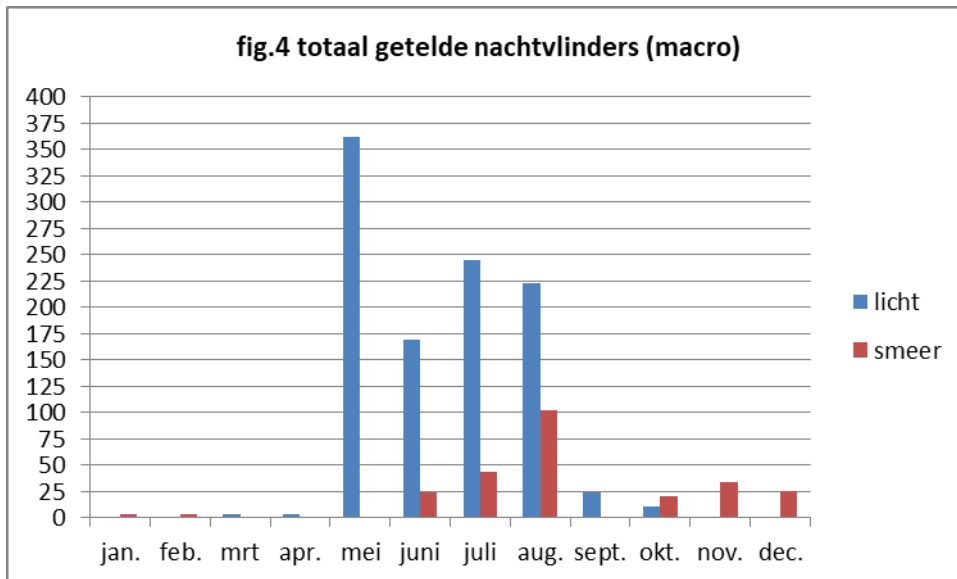
Het totaal aantal soorten kwam dit seizoen uit op 17, dat zijn 2 soorten minder dan in seizoen 2016. Dit seizoen werden geen imago's van de distelvlinder en icarusblauwtje gezien. Ook het hooibeestje wordt nog niet gezien in de locatie! Fig.3. (zie ook de jaarlijst)

zwartsprietdikkopje

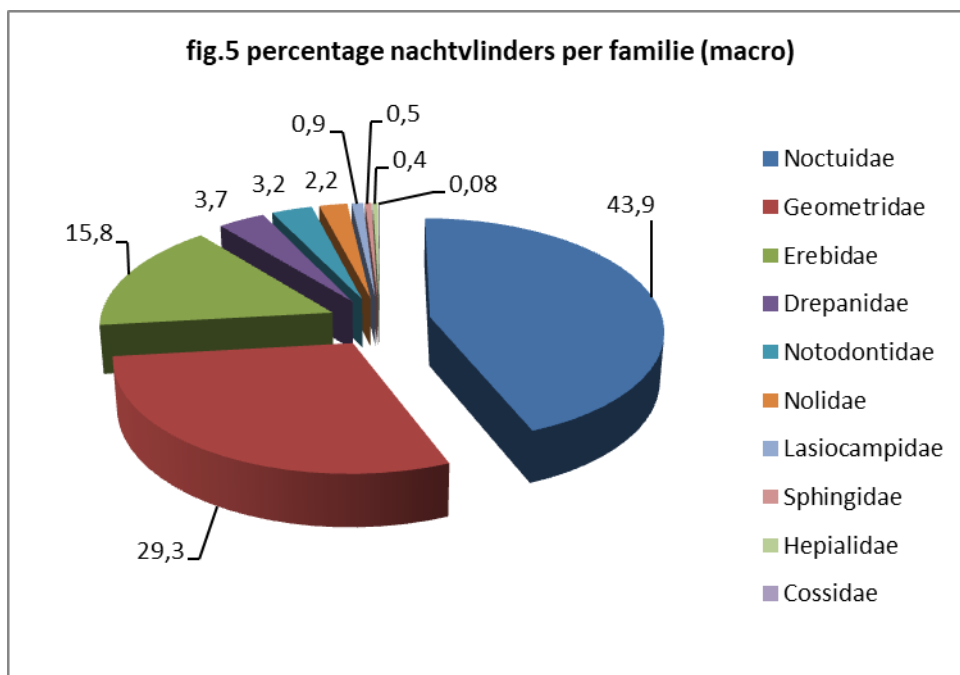
5. Resultaten nachtvinders (macro)

Totaal werden 1298 vlinders gedetermineerd, index 86,5 een toename t.o.v. seizoen 2016, opmerkelijk zijn de lage aantallen in het voorjaar dit seizoen.fig.4.

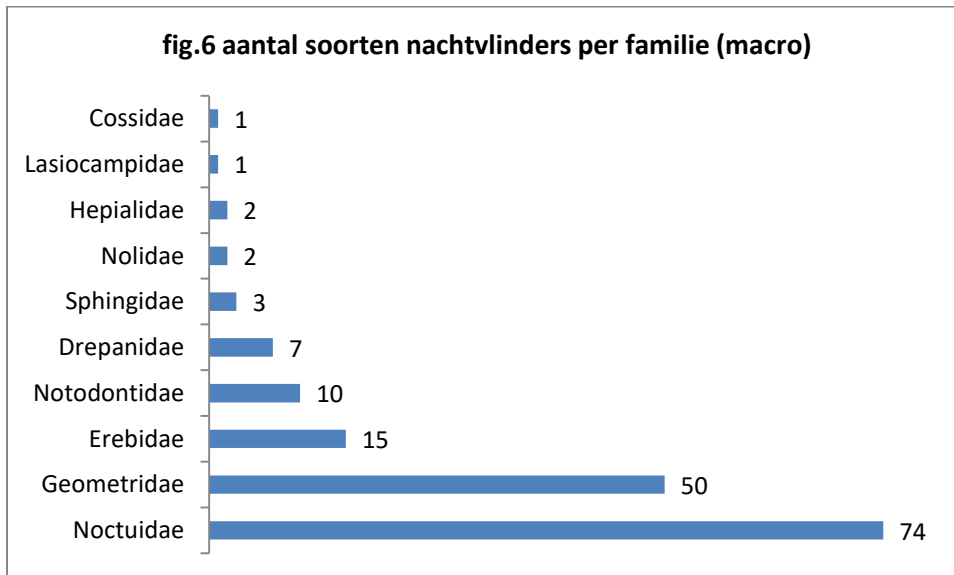
rietluipaard

De hoogste aantallen werden gezien in de familie Noctuidae waar de soort halmrupsvlinder dit seizoen de meest gespotte was, ook het huismoedertje, zwarte c-uil, bosbesuil, haarbosje, schedeldrager en donkere marmeruil deden het goed dit seizoen. De Geometridae waren qua aantallen goede tweede waar dit seizoen het kleine groenband spannertje de lijst aanvoerde gevolgd door de grande spanner en kleine wintervlinder die het ieder jaar wel goed doen. Ook het hennepnetelspannertje lijkt het steeds beter te doen in de locatie. Bij de Erebidae is de bruine snuituil structureel de meest voorkomende met dit seizoen met meer dan 100 imago's, het roesje die het landelijk moeilijk heeft doet het in deze locatie nog redelijk goed. Een nieuwe soort die werd gezien in de locatie uit deze familie is het karmozijnrood weeskind (*Catocala sponsa*). Uit de overige families waren de aantallen conform de verwachting laag. Fig.5.

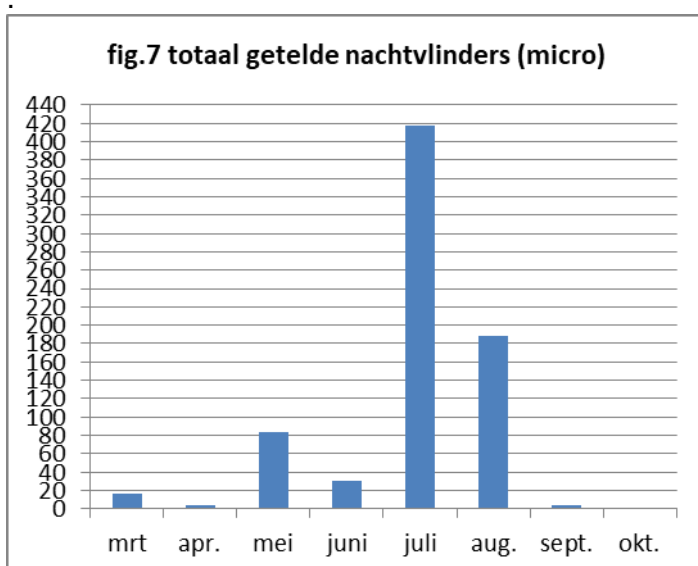
rupsvlinder lindeherculesje

Het aantal soorten gedetermineerd bedroeg dit seizoen 165 uit 10 families fig.6, dat zijn er 30 meer dan in seizoen 2016. Met uitzondering van de Lasiocampidae en Drepanidae werden in alle families meer soorten aangetroffen, dit seizoen werden ook weer soorten uit de Hepialidae (sla en oranje wortelboorder) en Cossidae (rietluipaard) aangetroffen. Er werden 12 nog niet eerder gedetermineerde soorten in deze locatie gevonden waardoor de soortenlijst komt op 270. (zie voor de soorten de jaarlijst op pag.15)

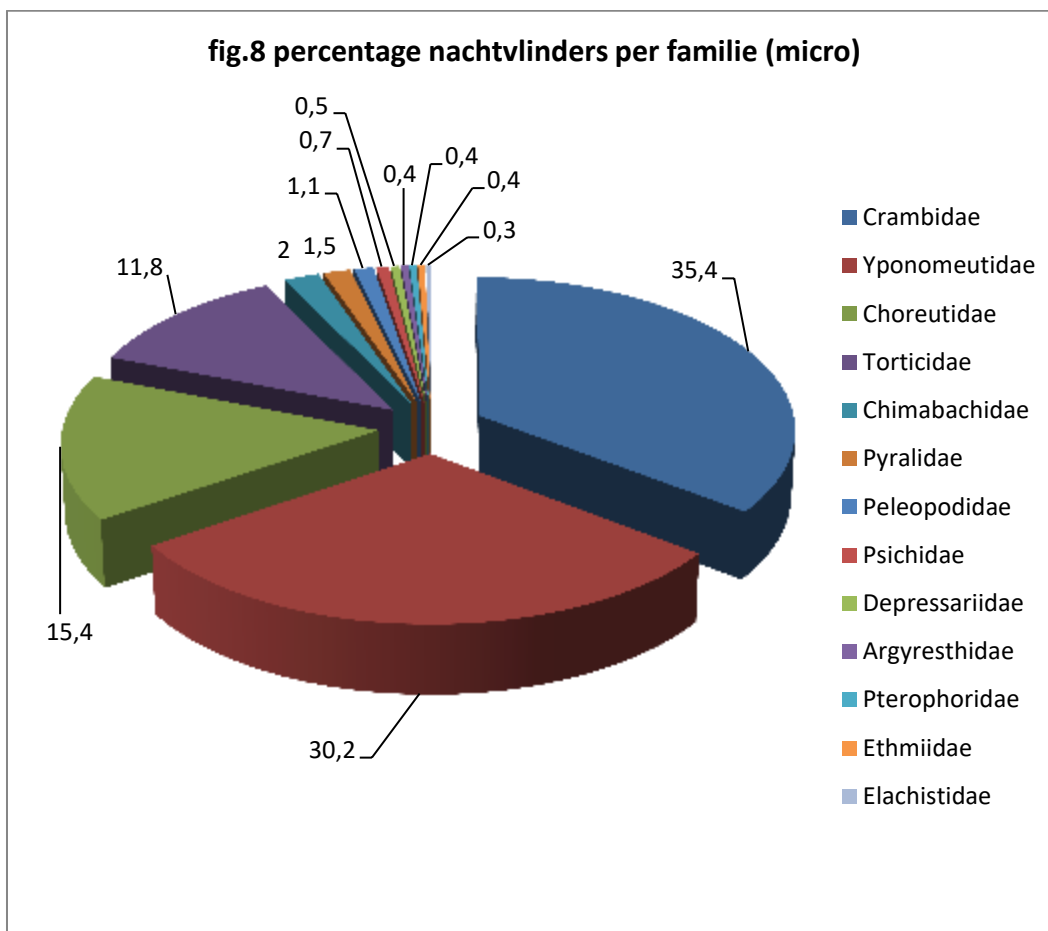
6. Resultaat nachtvlinders (micro)

In seizoen 2017 werden er 746 vlinders gedetermineerd, vergelijken we de aantallen met seizoen 2016 dan zijn dat er fors meer, een groot deel van deze toename komt door de aantallen in de families Choreutidae en Yponomeutidae die in vorig seizoen duidelijk achter bleven, deze toename komt echter door maar 1 soort uit beider families. Ook de Crambidae scoorden aanmerkelijk hoger dit seizoen.fig.7.

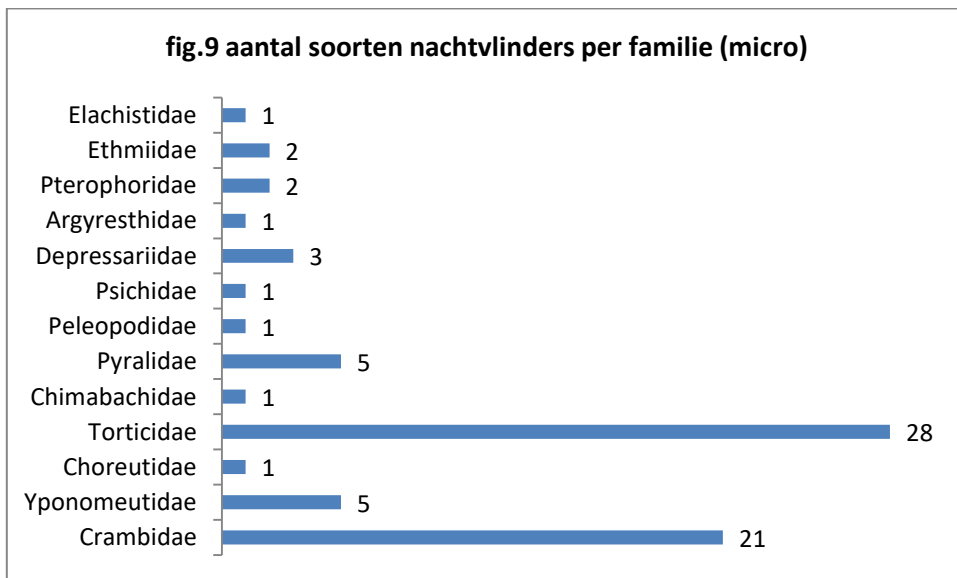
witrughaakbladroller

De hoogste aantallen imago's werden gezien bij de familie Crambidae waar wederom het duikermotje de hoogste aantallen scoorde. Ook de gewone grasmot en het kroosvlindertje scoorden redelijk hoog dit seizoen. Een goede tweede in aantal waren de Yponomeutidae waarbij de vogelkerststippelmot 95% van het totaal uit deze familie uitmaakte. De Choreutidae werden dit seizoen derde in de lijst wat geheel op het conto kwam van de brandnetelmot. Vierde in de lijst werden de Tortricidae die het dit keer beduidend minder deden dan in vorige seizoenen, het brandnetelbladrollertje was hier de meest getelde soort uit deze familie. Bij de overige families bleven de aantallen beperkt van een enkel tot 15 exemplaren.fig.8. (zie ook de jaarlijst op pag.19)

Het totale aantal gedetermineerde soorten bedroeg 72 uit totaal 13 families, fig.9. Er werd dit seizoen niet naar minerende soorten gezocht, trekken we deze soorten af van de in vorig seizoen gedetermineerde soorten dan blijkt er een toename van 19 soorten.

De familie Tortricidae zijn koploper met 28 soorten gevolgd door de Crambidae met 21 soorten. In de overige aangetroffen families bleef het aantal soorten beperkt tot één of 5 soorten, er werden 17 nog niet eerder gedetermineerde soorten gevonden in deze locatie waardoor de soortenlijst van deze locatie komt op 205 soorten. (zie ook de jaarlijst op pag.19).

vale pedaalmot

7. Opmerkingen dag en nachtvlinders seizoen 2017

Dagvlinders:

Seizoen 2017 was voor de dagvlinders een redelijk seizoen al zijn er geen ontwikkelingen (uitgezonderd de oranjetip) te zien die veel reden tot optimisme geven. Nog steeds is het aantal soorten onder het te verwachten niveau voor deze locatie. Vooral het structureel ontbreken van de Lycaenidae is een zorg, ook de achteruitgang van de argusvlinder, zwartsprietdikkopje en de afwezigheid van het hooibeestje baart zorgen. Positief is de toename van de oranjetip, dit seizoen werden weer meer imago's van zowel mannetjes als vrouwtjes geteld al werd er nog geen bewijs van rupsen of ei-afzet gevonden.

Nachtvlinders (macro).

Het bleek een goed seizoen voor de nachtvlinders, redelijke aantallen en het feit dat er elk seizoen nog nieuwe soorten worden gevonden (17) zijn een indicatie dat de biotoop geschikt is tot meer diversiteit in soort en stabiliteit van populaties. Wel laten de uitslagen in de kolom reg-f-pref. (overwegend rode getallen) zien dat de soorten minder dan gemiddeld voorkomen in vergelijkbare landschapstypen in Nederland. Dus het blijft zaak er alles aan te doen om de condities voor vlindervriendelijk beheer te optimaliseren.

Nachtvlinders (micro).

Ook bij de micro's waren er dit seizoen weer hogere scores in aantal en soorten (mede door meer kennis van de monitor). Uit de families konden we 17 nieuwe soorten determineren waarbij 3 zeldzame, uit de familie Tortricidae, *Ancylis diminutana* en *geminana* (lichte en witrughaakbladroller) en uit de familie Argyresthidae, *Argyresthia pygmaeella* (vale pedaalmot). Verheugend was het ook om wederom het zeer zeldzame moerasduiveltje (*Nascia ciliaris*) te spotten. Bij de micro's ontbreekt de kolom reg-f-pref. vanwege het feit dat er in de laatste dertig jaar weinig data beschikbaar zijn over de locatie. Berekenen we de wel beschikbare data dan blijken deze net als bij de macro's overwegend rood te zijn.

Dagvlinders vlinder route (Marian).

De route werd minder gemonitord dan vorige seizoenen waardoor een vergelijking niet relevant is. Wel valt op te merken dat ook op de route het oranjetipje met beide seksen gespot werd, het groot koolwitje het redelijk goed deed evenals het landkaartje. Het bruin zandogje bleek minder aanwezig dan verwacht! Ook werd van het klein geaderd witje maar 1 imago gespot! Van de Lycaenidae en Hesperidae werden ook maar enkele imago's gespot.

duponcheli mot

8. Aanbevelingen beheer

Aanplanten kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*) en gewone vlier (*Sambucus nigra*). Sector 9, eiken snoeien die de sleedoorn verdringen. Sector 11, sinusbeheer invoeren en inzaaien met vooral kruisbloemigen. Sector 2, 1 maal per jaar (september) gefaseerd maaien om het oranjetipje de kans te geven de pinksterbloemen te gebruiken als waardplant. Op strategische punten *Buddleja* planten om het nectaraanbod te verhogen en zo soorten te verleiden zich in de locatie te vestigen. **Verbod op loslopende honden in de vlinderbiotoop, deze richten zeer veel schade aan in de kwetsbare biotoop!!!!**

9. Resultaten dagvlinders (vlinder route)

In seizoen 2017 werd de route 6 keer gemonitord waarbij 188 vlinders werden geteld, fig.10. Er werden 16 soorten gevonden fig.11, waarvan de soorten klein en groot koolwitje uit de Pieridae de meest getelde waren. Ook het oranjetipje was op de route, net als in de vlinderbiotoop, met mannetjes en vrouwtjes present. Opvallend was dat er maar 1 klein geaderd witje werd gezien. Bij de Nymphalidae waren de dagpauwoog en het landkaartje de meest voorkomende soorten. Het bruin zandoogje werd minder dan gebruikelijk gespot. Uit de enkele imago's geteld uit de families Lycaenidae en Hesperidae blijkt dat ook op de route de soorten het moeilijk hebben, zie ook de jaarlijst op pag.14.

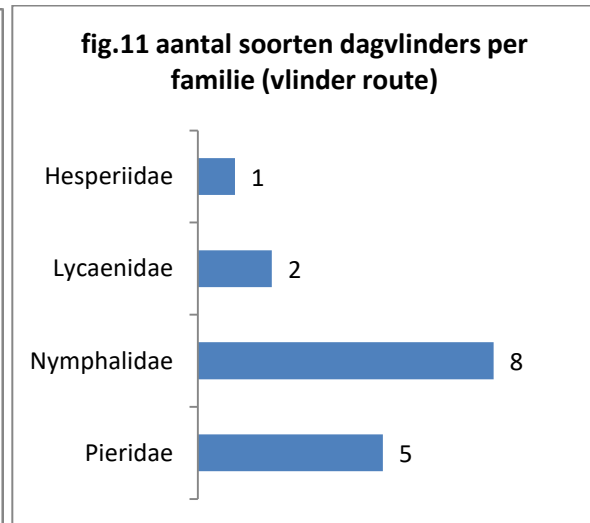
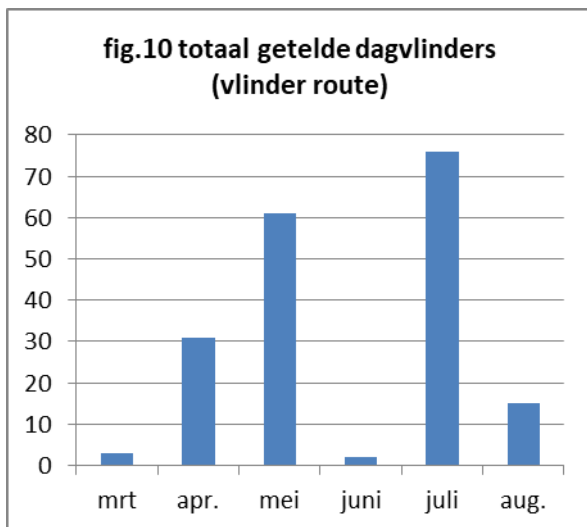
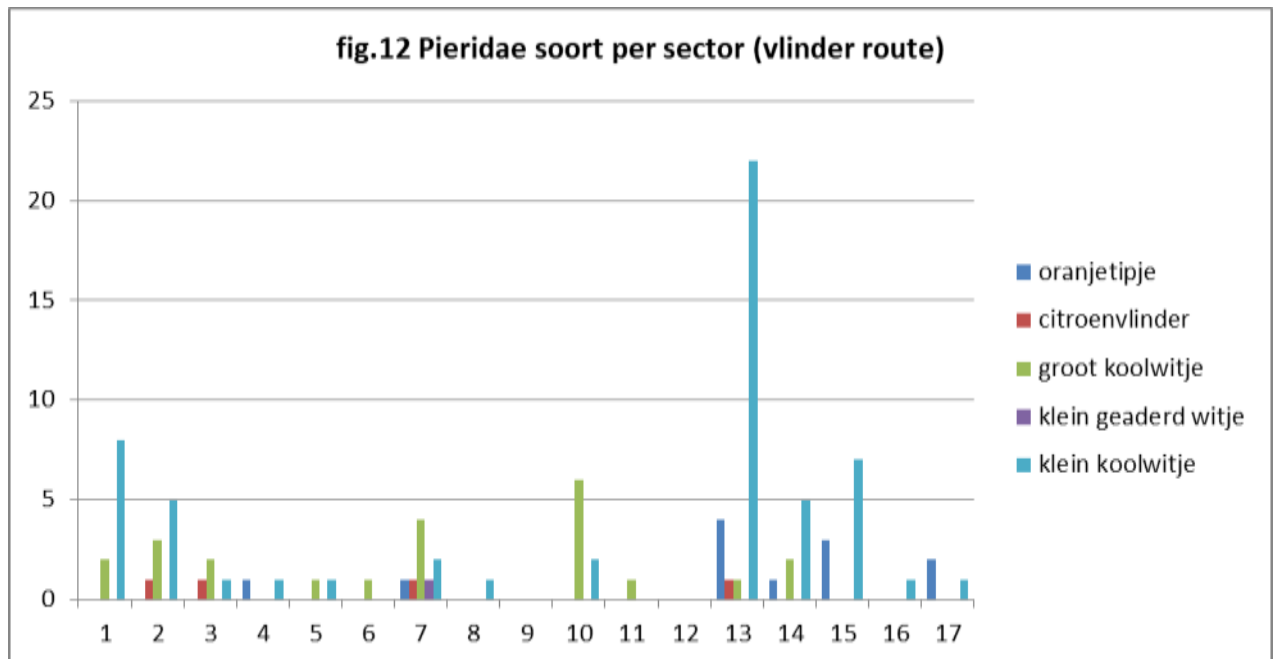
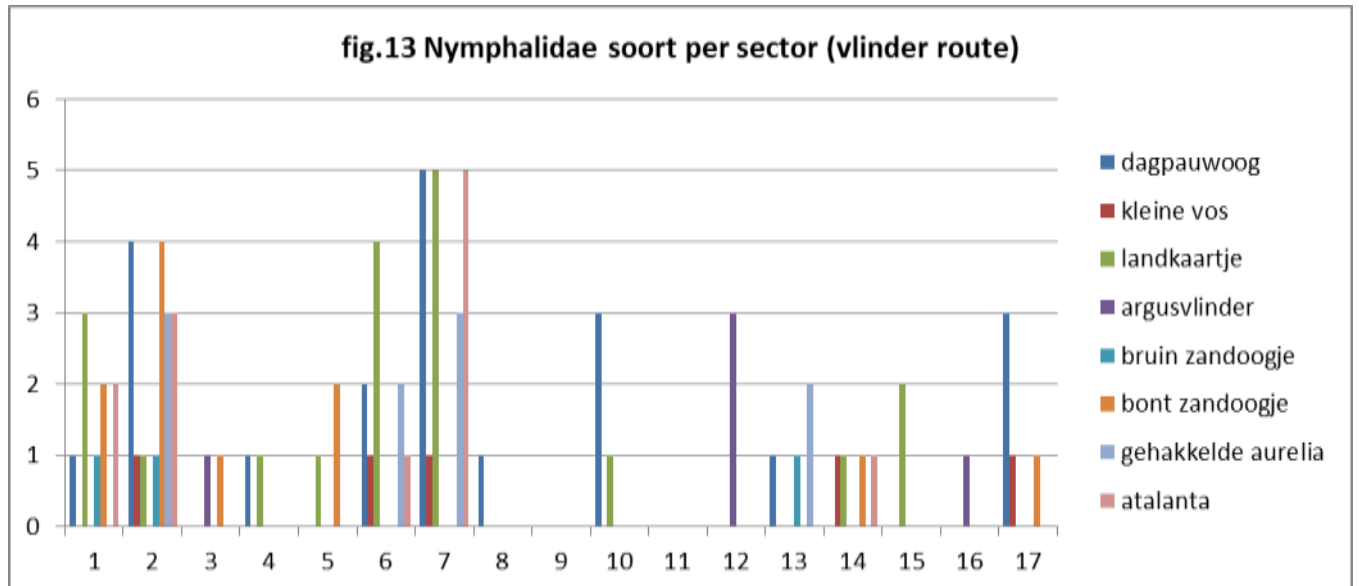

Fig.12 geeft weer in welke sector de soorten van de Pieridae werden gevonden. Het klein koolwitje was bv dominant present in sector 13 terwijl het oranjetipje in meerdere sectoren werd gespot.

Bij de Nymphalidae werden de meeste soorten gezien in de sectoren 1 en 2, de sectoren 6 en 7 deden het ook beter dan de overige sectoren. Fig.13.

Uit de familie Lycaenidae werd het boomblauwtje gezien in sector 5, de kleine vuurvlinder in de sectoren 1,4, en 5.

Uit de Hesperidae werd het groot dikkopje gespot in sector 3.

De resultaten zijn moeilijk te vergelijken met de resultaten uit vorige seizoenen daar de route te weinig werd gemonitord voor data statistiek

10.jaarlijsten dagvlinders

Jaarlijst dagvlinders Abtswoudse bos 2017					
Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	waardplant
Pieridae	Anthocharis cardamines	oranjetipje	29	▼ -0	B.rapa/C.pratensis
	Gonepteryx rhamni	citroenvlinder	10	0	Rh.frangula/Rh.cath.
	Pieris brassicae	groot koolwitje	18	▼ -0	Brassicaceae
	Pieris napi	klein geaderd witje	62	1	Brassicaceae
	Pieris rapae	klein koolwitje	222	0	Brassicaceae
Nymphalidae	Aglais io	dagpauwoog	81	1	Urtica
	Aglais urticae	kleine vos	15	1	Urtica dioica
	Araschnia levana	landkaartje	27	0	Urtica dioica
	Lasiommata megera	argusvlinder	8	0	Poaceae
	Maniola jurtina	bruin zandoogje	50	0	Poaceae
	Pararge aegeria	bont zandoogje	70	1	Poaceae
	Polygonia c-album	gehakkelde aurelia	25	1	Urtica/Salix
	Vanessa atalanta	atalanta	66	1	Urtica
	Lycaenidae	Celastrina argiolus	boomblauwtje	3	2
Lycaena phlaeas		kleine vuurvlinder	3	▼ -0	Rumex
Hesperiidae	Ochlodes sylvanus	groot dikkopje	2	▼ -0	Poaceae
	Thymelicus lineola	zwartsprietdikkopje	1	▼ -0	Poaceae

reg_f_pref: de mate waarin een soort kenmerkend is voor het betreffende landschapstype, getallen min of meer ver boven de 0 geven aan dat de soort daar meer dan gemiddeld voorkomt, voor negatieve (rood)waarde is het andersom (de getallen zijn standaarddeviaties).

Jaarlijst dagvlinders vlinder route 2017					
Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	
Pieridae	Anthocharis cardamines	oranjetipje	12	▼ -0	
	Gonepteryx rhamni	citroenvlinder	4	0	
	Pieris brassicae	groot koolwitje	23	▼ -0	
	Pieris napi	klein geaderd witje	1	1	
	Pieris rapae	klein koolwitje	57	0	
Nymphalidae	Aglais io	dagpauwoog	21	1	
	Aglais urticae	kleine vos	5	1	
	Araschnia levana	landkaartje	19	0	
	Lasiommata megera	argusvlinder	5	0	
	Maniola jurtina	bruin zandoogje	2	0	
	Pararge aegeria	bont zandoogje	11	1	
	Polygonia c-album	gehakkelde aurelia	10	1	
	Vanessa atalanta	atalanta	12	1	
	Lycaenidae	Celastrina argiolus	boomblauwtje	1	2
Lycaena phlaeas		kleine vuurvlinder	3	▼ -0	
Hesperiidae	Ochlodes sylvanus	groot dikkopje	1	▼ -0	

11. Jaarlijst nachtvinders (macro)

Jaarlijst nachtvinders (macro) Abtswoudse bos 2017					
Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	waardplant
Noctuidae	Acronicta leporina	schaapje	2	▼ -0	Betula/Alnus
	Acronicta psi/tridens	psi-uil/drietand	2	x	div.loofbomen/struiken
	Acronicta rumicis	zuringuil	5	▼ -1	Rumex
	Agrochola circellaris	bruine herfstuil	2	▼ -0	div.loofbomen
	Agrochola lota	zwartstipvlinder	4	▼ -0	Alnus/Populus/Salix
	Agrotis exclamationis	gewone worteluil	3	0	div.kruidachtige/Poaceae
	Agrotis ipsilon	grote worteluil	3	▼ -1	div.kruidachtige/Poaceae
	Agrotis puta	puta-uil	1	0	Rumex/T.officinale
	Agrotis segetum	gewone velduil	1	0	div.kruidachtige/Poaceae
	Amphipyra pyramidea	piramidevlinder	14	▼ -0	div.loofbomen/struiken
	Apamea crenata	variabele grasuil	4	▼ -1	Poaceae
	Apamea monoglypha	graswortelvlinder	5	▼ -0	Poaceae
	Apamea sordens	kweekgrasuil	1	▼ -0	Poaceae
	Apamea sublustris*	okergele grasuil	1	▼ -0	Poaceae
	Apamea unanimitis	rietgrasuil	10	0	P.arundinacea
	Arenostola phragmitidis	egale rietboorder	7	▼ -0	P.australis
	Autographa gamma	gamma-uil	2	▼ -1	div.kruidachtigen
	Axylia putris	houtspaander	9	▼ -0	div.kruidachtigen
	Caradrina morpheus	morpheusstofuil	5	▼ -0	Urtica/Rumex
	Chilodes maritima*	smalvleugelrietboorder	1	▼ -0	polyfaag op pl.en dierlijk mat
	Conistra rubiginosa	zwartvlekwinteruil	8	▼ -0	div.loofbomen/struiken
	Conistra vaccinii	bosbesuil	33	▼ -1	div.loofbomen/struiken
	Cosmia trapezina	hyena	6	▼ -0	div.loofbomen/struiken
	Craniophora ligustri	schedeldrager	25	▼ -1	F.excelsior/Ligustrum
	Deltote pygarga	donkere marmeruil	22	▼ -1	Poaceae
	Diachrysis chrysis	koperuil	8	▼ -0	Urtica/C.arvense
	Diarsia mendica	variabele breedvleugeluil	3	▼ -0	Rubus/Salix/Crateagus
	Diarsia rubi	gewone breedvleugeluil	2	▼ -0	div.kruidachtigen
	Dypterygia scabriuscula*	vogelwiekje	1	▼ -1	Rumex
	Euplexia lucipara	levertlek	2	▼ -0	Betula
	Eupsilia transversa	wachtervlinder	3	▼ -1	div.loofbomen/struiken
	Euxoa tritici	graanworteluil	1	▼ -0	Poaceae
	Globia sparganii	egelskopboorder	4	▼ -0	T.latifolia/I.pseudacorus
	Gortyna flavago	goudgele boorder	2	▼ -0	Rumex/E.cannabinum
	Helotropha leucostigma	gele lis-boorder	5	▼ -0	I.pseudacorus
	Hoplodrina blanda	egale stofuil	4	▼ -0	Rumex/Stellaria
	Hoplodrina octogenaria	gewone stofuil	20	▼ -0	Rumex/Stellaria
	Hydraecia micacea	aardappelstengelboorder	1	▼ -0	Rumex/P.lanceolata
	Lacanobia oleracea	groente-uil	13	▼ -0	Urtica/C.avelana
	Laterologia ophiogramma	moeras-grasuil	5	▼ -0	G.maxima/P.arundinacea
	Mamestra brassicae	kooluil	4	▼ -0	div.kruidachtigen/bomen
	Mesapamea secalella	weidehalmuiltje	2	1	Poaceae
	Mesapamea secalis	halmrupsvlinder	46	1	Poaceae
	Mesologia furuncula	zandhalmuiltje	3	0	Poaceae
	Mormo maura	zwart weeskind	2	▼ -0	Rumex?
Mythimna albipuncta	witstipgrasuil	10	▼ -0	Poaceae	
Mythimna ferrago	gekraagde grasuil	1	▼ -0	D.glomerata/P.lanceolata	
Mythimna impura	stompvleugelgrasuil	6	▼ -0	Poaceae/P.australis	
Mythimna pallens	bleke grasuil	1	▼ -0	Poaceae	
Mythimna pudorina	grijze grasuil	2	▼ -0	Poaceae	
Mythimna straminea	spitsvleugelgrasuil	15	▼ -0	P.australis/P.arundinacea	

* nieuwe soort

vervolg jaarlijst Noctuidae

Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	waardplant
Noctuidae	Noctua comes	volgeling	6	1	div.kruidachtigen
	Noctua fimbriata	breedbandhuismoeder	3	-0	div.kruidachtigen
	Noctua interjecta	kleine huismoeder	1	-0	div.kruidachtigen/bomen
	Noctua janthe	open-breedbandhuismoe	3	0	polyfaag
	Noctua janthina	kleine breedbandhuismoe	2	1	div.loofbomen/struiken
	Noctua pronuba	huismoeder	50	0	div.loofbomen/struiken
	Nonagria typhae	lisdoddeboorder	3	-0	div.kruidachtigen/Poaceae
	Ochroleura plecta	haarbos	25	-1	div.kruidachtigen
	Oligia fasciuncula	oranjegeel halmuiltje	20	-0	Poaceae
	Oligia latruncula	donker halmuiltje	14	-0	Poaceae
	Oligia strigilis	gelobd halmuiltje	7	-0	Poaceae/P.arundinacea
	Oligia versicolor	bont halmuiltje	2	-1	Poaceae
	Phlogophora meticulosa	agaatvlinder	3	-0	polyfaag
	Plusia festucae	goudvenstertje	9	-0	Carex/l.pseudacorus
	Rhizedra lutosa	herfst-rietboorder	2	-0	Poaceae
	Simyra albovenosa	kleine rietvink	7	-0	P.australis
	Subacronicta megacephala	schilddrager	4	-0	Populus/Salix
	Trachea atriplicis	meldevlinder	7	-0	Rumex/Atriplex
	Xestia c-nigrum	zwarte-c-uil	31	-0	Urtica/Chamerion
	Xestia triangulum	driehoekuil	14	-0	div.loofbomen/kr.achtigen
	Xestia xanthographa	vierkantvlekuil	12	-0	div.kruidachtigen/Poaceae

Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	waardplant
Erebidae	Catocala nupta	rood weeskind	4	-0	Salix/Populus
	Catocala sponsa*	karmozijnrood weeskind	1	x	Quercus
	Cybosia mesomella*	vierstipbeertje	3	-1	Lichenen
	Eilema griseola	glad beertje	9	-1	Lichenen
	Eilema pygmaeola*	klein kokerbeertje	1	-0	Bryophyta
	Eilema sororcula	geel beertje	2	-1	Lichenen
	Herminia grisealis	boogsnuituil	2	-1	div.loofbomen/struiken
	Herminia tarsicrinalis	schadwsnuituil	2	-1	afgefallen blad
	Hypena proboscidalis	bruine snuituil	100	-0	Urtica
	Macrochilo cribrumalis	stippelsnuituil	1	-0	Poaceae
	Pelosia muscerda	muisbeertje	4	-1	Lichenen
	Phragmatobia fuliginosa	kleine beer	15	-0	div.kruidachtigen
	Rivula sericealis	stro-uiltje	18	-0	Poaceae
	Scoliopteryx libatrix	roesje	26	-0	Salix/Populus
	Spilosoma lubricipeda	witte tijger	17	-0	Urtica/Rumex
	Spilosoma lutea	gele tijger	3	-1	Urtica/Betula

* nieuwe soort

vervolg jaarlijst nachtvinders (macro)

Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	waardplant
Geometridae	Agriopis aurantiaria	najaarsspanner	2	-1	Quercus/Betula
	Agriopis marginaria	grote voorjaarsspanner	1	-0	div.loofbomen
	Biston betularia	peper-en-zoutvlinder	4	-1	div.loofbomen
	Cabera exanthemata	bruine grijsbandspanner	5	-0	Salix/Populus
	Cabera pusaria	witte grijsbandspanner	13	-0	Betula/Alnus
	Campaea margaritaria	appeltak	21	-0	div.loofbomen
	Colostygia pectinataria	kleine groenbandspanner	58	-1	Galium
	Cyclophora punctaria*	gestippelde oogspanner	4	-1	Quercus
	Dysstroma truncata	schimmelspanner	2	-0	Ribes/Lonicera
	Ecliptopera silaceata	marmerspanner	18	-0	polyfaag
	Ectropis crepuscularia	gewone spikkelspanner	6	-1	div.loofbomen
	Ennomos alniaria	geelschouderspanner	8	-0	div.loofbomen
	Epirrhoe alternata	gewone bandspanner	16	-0	Galium
	Epirrhoe rivata*	bosbandspanner	1	-1	Galium
	Epirrita dilutata	herfstspanner	1	-0	div.loofbomen
	Euchoeca nebulata	leverkleurige spanner	3	-0	Alnus/Betula
	Eupithecia abbreviata	voorjaarsdwergspanner	5	-0	Q.robur
	Eupithecia centaureata	zwartvlekdwergspanner	2	-0	div.kruidachtigen
	Eupithecia innotata	bijvoetdwergspanner	3	-0	Crataegus/A.vulgaris
	Eupithecia tripunctaria	schermbloemdwergspanner	3	-0	Heracleum/A.sylvestris
	Gandaritis pyraliata	gele agaatspanner	1	-0	Galium
	Geometra papilionaria	zomervlinder	7	-1	Betula
	Hemithea aestivaria	kleine zomervlinder	5	-0	div.loofbomen/struiken
	Hydriomena furcata	variabele spanner	1	-0	div.loofbomen
	Hypomecis punctinalis	ringspikkelspanner	5	-1	div.loofbomen/struiken
	Hypomecis roboraria	grote spikkelspanner	1	-1	div.loofbomen
	Idaea aversata	grijze stipspanner	6	0	div.kruidachtigen
	Idaea biselata	schildstipspanner	8	1	div.kruidachtigen
	Idaea dimidiata	vlekestipspanner	2	0	div.kruidachtigen
	Idaea seriata*	paardenbloemspanner	1	1	Bryophyta/bladresten
	Idaea straminata	egale stipspanner	6	-0	div.kruidachtigen
	Idaea subsericeata	satijnstipspanner	3	-0	div.kruidachtigen
	Lobophora halterata*	lichte blokspanner	1	-1	div.loofbomen
	Lomaspilis marginata	gerande spanner	30	-0	Salix/Populus
	Lomographa bimaculata	tweevlekspanner	3	-1	Crataegus/Prunus
	Lomographa temerata	witte schaduwspanner	2	-0	Crataegus/Prunus
	Macaria alternata	donker klaverblaadje	28	-0	div.loofbomen/struiken
	Macaria notata	klaverblaadje	1	-1	Crataegus/A.vulgaris
	Operophtera brumata	kleine wintervlinder	21	-1	div.loofbomen/struiken
	Opisthograptis luteolata	hagedoornvlinder	13	-0	div.loofbomen/struiken
	Ourapteryx sambucaria	vliervlinder	5	-1	Hedera/S.nigra
	Peribatodes rhomboidaria	taxusspikkelspanner	1	1	div.loofbomen
	Perizoma alchemillata	hennepnetelspanner	18	-1	G.tetrahit
	Perizoma flavofasciata	silenespanner	9	-1	S.dioica
	Selenia lunularia*	lindeherculesje	1	-0	Salix
	Timandra comae	lieveling	16	-1	Rumex/Persicaria
	Trichopteryx carpinata*	vroege blokspanner	1	-1	Salix/Betula
	Xanthorhoe ferrugata	vierbandspanner	5	-0	div.kruidachtigen
	Xanthorhoe montanata	geoogle bandspanner	2	-0	div.kruidachtigen
	Xanthorhoe spadicearia	bruine vierbandspanner	2	-0	div.kruidachtigen

* nieuwe soort

vervolg jaarlijst nachtvlinders (macro)

Familie	soort	soort	aantal	reg.f.pref.	waardplant
Erebidae	Catocala nupta	rood weeskind	4	-0	Salix/Populus
	Catocala sponsa*	karmozijnrood weeskind	1	x	Quercus
	Cybosia mesomella*	vierstipbeertje	3	-1	Lichenen
	Eilema griseola	glad beertje	9	-1	Lichenen
	Eilema pygmaeola*	klein kokerbeertje	1	-0	Bryophyta
	Eilema sororcula	geel beertje	2	-1	Lichenen
	Herminia grisealis	boogsnuituil	2	-1	div.loofbomen/struiken
	Herminia tarsicrinalis	schaduwsnuituil	2	-1	afgefallen blad
	Hypena proboscidalis	bruine snuituil	100	-0	Urtica
	Macrochilo cribrumalis	stippelsnuituil	1	-0	Poaceae
	Pelosia muscerda	muisbeertje	4	-1	Lichenen
	Phragmatobia fuliginosa	kleine beer	15	-0	div.kruidachtigen
	Rivula sericealis	stro-uiltje	18	-0	Poaceae
	Scoliopteryx libatrix	roesje	26	-0	Salix/Populus
	Spilosoma lubricipeda	witte tijger	17	-0	Urtica/Rumex
	Spilosoma lutea	gele tijger	3	-1	Urtica/Betula
Drepanidae	Drepana curvatula	bruine eenstaart	1	-0	Betula/Alnus
	Drepana falcataria	berkeneenstaart	12	-0	Betula/Alnus
	Habrosyne pyritoides	vuursteenvlinder	1	-0	Rubus
	Ochropacha duplaris	tweestip-orvlinder	13	-0	Betula/Populus/Alnus
	Tethea ocularis	peppel-orvlinder	6	-0	Populus
	Thyatira batis	braamvlinder	4	-0	Rubus
	Watsonalla binaria	gele eenstaart	11	-1	div.loofbomen
	Notodontidae	Clostera curtula*	bruine wapendrager	1	-0
Furcula furcula		kleine hermelijnvlinder	1	-0	Salix/Populus
Notodonta dromedarius		dromedaris	7	-0	div.loofbomen
Notodonta ziczac		kameeltje	4	-0	Salix
Phalera bucephala		wapendrager	1	-1	div.loofbomen/struiken
Pheosia gnoma		berkenbrandvlerkvlinder	3	-1	Betula
Pheosia tremula		brandvlerkvlinder	4	-0	Salix/Betula
Pterostoma palpina		snuitvlinder	1	0	div.loofbomen
Ptilodon capucina		kroonvogeltje	4	-1	Quercus/Betula
Thaumetopoea process.		eikenprocessierups	15	-0	Quercus
Nolidae	Earias clorana	kleine groenuil	24	-0	Salix
	Nycteola revayana	variabele eikenuil	5	-1	Quercus
Sphigidae	Deilephila elpenor	groot avondrood	1	-1	E.hirsutum
	Laothoe populi	populierenpijlstaart	3	-0	Salix/Populus
	Smerinthus ocellata	pauwoogpijlstaart	2	-0	Salix/Populus
Hepialidae	Pharmaxis lupulina	slawortelboorder	3	0	Poaceae
	Triodia sylvina	oranje wortelboorder	2	0	Rumex/T.officinale
Cossidae	Phragmataecia castaneae	rietluipaard	1	-1	P.australis
Lasiocampidae	Euthrix potatoria	rietvink	12	-0	P.australis/D.glomerata

* nieuwe soort

12. Jaarlijst nachtvlinders (micro)

Jaarlijst nachtvlinders (micro) Abtswoudse bos 2017					
Familie	soort	soort	aantal	zeldz.	waardplant
Tortricidae	Agapeta hamana	distelbladroller	1		Trifolium/Cirsium
	Ancylis diminutana*	lichte haakbladroller	2	z	Salix
	Ancylis geminana*	witrughaakbladroller	1	z	Salix
	Ancylis laetana*	witte haakbladroller	1		Populus
	Apotomis betuletana	berkenmarmerbladroller	2		Betula
	Archips podana	grote appelbladroller	7		Corylus/Rosa
	Archips xylosteanus	gevlamde bladroller	1		Acer/Crateagus
	Argyrotaenia ljugiana	bruinbandbladroller	1		Betula/Prunus
	Bactra lancealana*	gewone biesbladroller	1		Scirpus
	Celypha cespitana	oranjegele lijnbladroller	1		Rosa/Trifolium
	Celypha lacunana	brandnetelbladroller	22		polyfaag
	Clepsia consimilana*	tuinbladroller	1		Ligustrum/Crataegus
	Clepsia spectrana	koolbladroller	6		Scirpus/div.loofbomen
	Cnephasia incertana	spikkelbladroller	1		Plantago/Rumex
	Cnephasia stephensiana*	zomerspikkelbladroller	1		Plantago
	Cydia splendana	beukenspiegelmot	7		Quercus
	Epinotia bilunana*	witte oogbladroller	1		Betula
	Epinotia trigonella *	tweevlekoogbladroller	1		Alnus/Betula/Corylus
	Eucosma campoliliana	zwartwit knoopvlekje	1		Senecio
	Eupoecilia angustana	gewoon smalsnuitje	2		Achillea
	Hedya nubiferana	gewone witvlakbladroller	2		div.loofbomen
	Hedya salicella	pinguintje	3		Salix/Populus
	Lozotaeniodes formos.*	stipjesbladroller	1		?
	Pandemis cerasana	kersenbladroller	9		polyfaag
	Pandemis corylana	hazelaarbladroller	1		Corylus
	Pandemis heparana	leverkleurige bladroller	2		Quercus/Salix/Betula
	Syndemis musculana	struikbladroller	5		polyfaag
	Tortrix viridana	groene eikenbladroller	4		Quercus

Crambidae	Acentria ephemerella	duikermot	108		Elodea/Potamogeton
	Agriphila aquinatella*	moerasgrasmot	1		Festuca
	Agriphila selasella	smalle witlijngrasmot	5	z	Poaceae
	Agriphila tristella	variabele grasmot	5		Poaceae
	Anania hortulata	bonte brandnetelmot	1		Urtica/Rubus
	Anania perlucidalis	donkere coronamot	3	z	C.oleraceum
	Cataclysta lemnata	kroosvlindertje	38		Lemna
	Chilo phragmitella	rietmot	2		P.australis/G.maxima
	Chrysoteuchia culmella	gewone grasmot	43		Poaceae
	Crambus perlella	bleke grasmot	11		Poaceae
	Cydalima perspectalis	buxusmot	4		Buxus
	Donacaula forficella	liesgrassnuitmot	4		P.australis/G.maxima
	Duponchelia fovealis	duponcheliemot	3	z	polyfaag
	Elophila nymphaeata	waterleliemot	7		Potamogeton
	Eudonia mercurella*	variabele granietmot	1		Bryophyta
	Evergestis forficalis	lijnvalkmot	1		Brassica
	Nascia ciliaris	moerasduiveltje	2	zz	?
	Platytes cerussella	v-baardsnuitmot	2		Poaceae
	Pleuroptya ruralis	parelmoermot	15		Urtica
	Schoenobius gigantella	rietsnuitmot	1		P.australis/G.maxima
	Udea olivalis	witvlekkruidentmot	7		Rumex/Urtica

* nieuwe soort z zeldzaam zz zeer zeldzaam

vervolg jaarlijst nachtvlinders (micro)

Familie	soort	soort	aantal	zeldz.	waardplant
Chimabachidae	Diurnea fagella	voorjaarskortvleugelmot	15		polyfaag
Depressariidae	Agonopterix ocellana	roodvlekkaartmot	1		Salix
	Agonopterix heracliana	gewone kaartmot	2		A.sylvestris/H.sphond.
	Agonopterix yeatiana*	peenkaartmot	1		Apiaceae
Elachistidae	Elachista maculicerusella	grijsgeklepte grasmineerr	2		Poaceae
Pterophoridae	Emmelina monodactyla	windevedermot	1		Convolv./Atriplex
	Platyptilia gonodactyla*	hoefbladvedermot	2		T.farfara
Pyralidae	Cryptoblabes bistriga	boslichtmot	2		polyfaag
	Endotricha flammealis	strooiselmot	3		Euphorbia
	Euzophera pinguis	tweekleurige lichtmot	1		F.exelsior
	Sciota adelphella	bandlichtmot	3		Salix
	Synaphe punctalis	pinokkiomot	2		Bryophyta
Psichidae	Psyche casta	gewone zakdrager	5		plant.mat.
Ethmiidae	Ethmia quadrillella	kleine zwartwitmot	2		S.officinale
	Ethmia terminella*	vierpuntzwartwitmot	1	z	E.vulgare
Argyresthidae	Argyresthia pygmaeella*	vale pedaalmot	3	z	S.caprea/cinerea
Yponomeutidae	Yponomeuta evonymella	vogelkersstippelmot	214		Prunus
	Yponomeuta padella	meidoornstippelmot	7		Prunus/Crataegus
	Yponomeuta plumbella*	grootvlekstippelmot	1		Euonymus
	Yponomeuta malinellus*	appelstippelmot	1		Malus
	Yponomeuta sedella	hemelsleutelstippelmot	2		Crassulaceae
Peleopodidae	Carcina quercana	vuurmot	8		Quercus
Choreutidae	Anthophila fabriciana	brandnetelmot	115		Urtica

* *nieuwe soort* *z zeldzaam* *zz zeer zeldzaam*

Wat is en doet de KNNV?

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving. Een vereniging waarvan de leden actief bezig zijn met natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming. Via deze N's komen we tot een duurzame en robuuste natuur.

Door excursies, lezingen, cursussen, inventarisaties, advisering en natuurbeheer worden deze doelen vorm gegeven. De activiteiten zijn in drie categorieën te verdelen: voor de gezelligheid, voor mensen die meer willen weten en voor specialisten. Dit alles rond onderwerpen van de natuur bij ons in de buurt.

De KNNV voelt zich verantwoordelijk voor het Delflandse gebied, dat zich uitstrekt van de Noordzeekust tot aan de Rottemeren en tussen de A12 en de A20. Dit gebied bezit prachtige parken, cultuurlandschappen en natuurgebieden, ook particuliere tuinen worden steeds belangrijker voor de natuur.

Het werkgebied omvat de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, en de gebieden Sion, Wilhelminapark, Elsenburgerbos (Rijswijk) en Ypenburg (Den Haag).

De KNNV afdeling Delfland is ook een werkgroep van de Zoogdiervereniging en Ravon.

Meer informatie is te vinden op de website: www.knnv.nl/afdelingDelfland.

